

ILOS' årsrapport om forskning 2023

Nye stipendiater og postdoktorer ved ILOS høsten 2023. F.v. Live Kjos Fjell, Georgios Podaropoulos, Aldair Díaz Gómez, Erin Small Capistrano, Trine Ottosen, Sarah Gundhus Bøe, Daniella Slabinski og Iryna Shuvalova.

Innledning

Denne årsrapporten tar for seg noen av de viktigste områdene ved ILOS' forskningsvirksomhet og presenterer både tiltak og resultater for 2023.

Instituttets årsplan for 2023–2024 presenterer ambisjonene på forskningsfeltet slik:

ILOS ønsker å videreutvikle og styrke forskningskulturen ved instituttet. Ved å skape gode fagmiljøer og godt arbeidsmiljø vil vi stimulere til økt forskningsaktivitet. Vi vil trekke gode forskningsmiljøer aktivt inn i ph.d.-utdanningen og mener dette vil være utviklende både for forskere og stipendiater. Instituttet er økonomisk avhengig av at våre forskere får eksterntfinansierte forskningsprosjekter. Ved å ha et godt miljø for forskning mener vi våre sjanser for å hente inn eksterne midler vil øke betraktelig.

Vi vil:

- Oppfordre enkeltforskere og forskergrupper til å søke eksterne midler (NFR, ERC, Horisont Europa, MSCA).
- Fortsette å følge opp UiO:Demokrati slik at forskere ved ILOS kan delta og inngå i samarbeid i denne satsningen.
- Styrke forskningsmiljø- og fellesskap blant postdoktorene.
- Utvikle et policydokument for forskergruppene.

Forventede resultater 2023–2024

- Forskergruppene utgjør stabile, gode og inkluderende forskningsmiljøer.
- Minst to forskere skal ha søkt ERC-grants.
- Minst ett miljø skal ha søkt på de tematiske utlysningene til EU.
- Minst tre eksterntfinansierte prosjekter er innvilget i perioden.

Rapporten gjør rede for hvordan vi har arbeidet med å styrke forskningskulturen, og resultater på forskningsfeltet generelt.

Forskergrupper og -miljøer

Vi har allerede langt på vei lyktes med satsningen på forskergruppene. Hensikten med satsningen er å skape et gode og inkluderende forskningsmiljøer og å øke kvaliteten på forskningen. Gruppene skal også fungere som forskerfellesskap for stipendiatene.

Forskergruppene fikk for 2022 for første gang en liten basisfinansiering, og denne ble videreført i 2023. Alle gruppelederne meldte tilbake at det var et gode, selv om ikke alle gruppene har benyttet hele beløpet. Totalt var det ved utgangen av 2023 17 forskergrupper som har hovedtyngden på ILOS, eller en stor andel forskere herfra. Alle gruppene har deltakere fra flere undervisningsfagmiljøer.

Gruppene har avholdt workshops, seminarer med eksterne deltakere og gjesteforelesninger; noen har aktive lesegrupper, og flere grupper har søkt om eksterne midler – *EcoLit*, *Estetikk og politikk* og *Områdestudier* om midler fra fakultetets strategiske satsingspott; *Figurativ kommunikasjon/ Migrasjon, grenser*, identitet om midler fra HERA–Crisis, og *Motstandens former* om midler fra UiO:Demokrati. *Temporal experiments* lanserte boken *Temporal Experiments: Seven Ways of Configuring Time in Art and Literature* på Routledge, der hele forskergruppen har bidratt.

To av forskergruppene har for tiden liten aktivitet og ble heller ikke nevnt i utlysningene av ph.d.-stillinger høsten 2023. Instituttets forskere er også aktive i mange andre, nasjonale og internasjonale forskergrupper og i mer uformelle forskningsmiljøer.

Energien og synergieffektene i disse forskningsområdene har fortsatt å ha en positiv effekt på forskningsmiljøet på ILOS, noe som bidrar til å styrke ILOS-forskeres vilje til å samarbeide om forskning på tvers av tradisjonelle fagskiller og -disipliner.

«Literature, Cognition and Emotions» (LCE) var del av Fakultetets Faglige Prioriteringer III (FP3) og ledet av Karin Kukkonen, 2019-2024. Fra og med 2024 fortsetter LCE som senter. LCE har 20 deltakere, hvorav ni fra ILOS (inkludert en professor emeritus). Gruppen arrangerer regelmessige gjesteforedrag, gjesteforskeropphold og formidlingstiltak.

Forskerrekruttering

Ph.d.-kandidater

I 2023 begynte det syv nye ph.d.-kandidater på forskerutdanningsprogrammet, alle finansiert av HF. Utlysningen av stillingene var disiplinbasert med 3 i litteratur, 2 i områdestudier og 2 i språk. De nye ph.d.-kandidatene er tilknyttet forskergruppene *Områdestudier (2)*, *Tidseksperimenter*, *Kulturelle minnestudier*, *Motstandens former*, *Grammatikk og mening* og *Engelsk korpuslingvistikk*.

Disputaser

Fire kandidater disputerte i 2023:

- Emma Helene Heggdal – *Poetic Endurance: Waiting and Poetic Time in Three Long Poems by Anne Carson*. Veiledere: Marit Grøtta og Bruce Barnhart
- Anastasia Kriachko Røren – *Documenting the nation: How TV documentaries reflect and shape Russian national identity*. Veileder: Pål Kolstø
- Nikolay Sarkisyan – *"Tolerance is in Our Blood": Discourse of Tolerance and the Russia's Governance, 2000-2010s*. Veileder: Geir Flikke
- Anna Young – *We Need to Talk About Children: The Murderous Child in the British and American Novel*. Veileder: Nils Axel Nissen

Organisering av ph.d.-utdanningen

Professor Atle Wold fungerte som ph.d.-koordinator på ILOS i 2023. Forskningsrådgiver Sarah Salameh sluttet i sin stilling, og Tor Erik Risvik Johnsen overtok stillingen. Forskningsleder Anne Birgitte Rønning har godkjent forslag til bedømmingskomiteer fra de relevante fagmiljøene.

Fakultetet har fortsatt sitt arbeid med å omstrukturere ph.d.-programmet i 2023, og Atle Wold og Tor Erik R. Johnsen har bidratt aktivt med å videreutvikle og iverksette endringene. Et spesielt fokus har vært å få på plass metode- og teorikurs som imøtekommer den nye strukturen på ph.d.-programmet.

Ph.d.-kurs/workshops/seminarer

Førsteamanuensis Geir Uvsløkk, professor Tina Skouen og professor Ljiljana Šarić har i 2023 delt på ansvaret for å holde avhandlingsseminarer for ph.d.-kandidatene: Uvsløkk og Skouen har holdt avhandlingsseminarer for litteraturkandidatene, mens Šarić har holdt seminarene for kandidater innen områdestudier. Vårt søsterinstitutt ILN har fortsatt ansvar for å holde avhandlingsseminarer for språkkandidatene.

ILOS organiserte til sammen åtte kurs/seminarer for ph.d.-kandidatene i 2023. Seks var avhandlingsseminarer, hvorav ett måtte avlyses pga for lite oppmøte. Jacob Thaisen tilbød kurset «Academic writing in English». Dette kurset har vært etterspurt av HF, og det er lenge siden det sist ble holdt. Det vil nå bli tilbudt jevnlig. Sammen med Mina Hauge Nærland fra Aftenposten tilbød

Kjerstin Aukrust formidlingskurset «Media dissemination of research». ILOS har også bidratt med kurs i den nystartede ph.d.-uka. Høsten 2023 tilbød Michael Lundblad vitenskapsteorikurset «Major debates in Literary and Cultural Theory», sammen med Elisabeth Oxfeldt (ILN), og Anne Birgitte Rønning underviste sammen med Line Cecilie Engh (IFIKK) på kursene «Texts in historical contexts 1: Epistemological problems in the humanities» og «Texts in historical contexts 2: Methods» i ph.d.-uka, både vår og høst 2023.

Postdoktorer

To nye postdoktorer begynte i 2023 (Iryna Shuvalova og Wendy Lottermann). I tillegg ble tre nye Marie Skłodowska-Curie Actions-postdoktorer (MSCA) tilsatt i løpet av året (Alessandro Brunazzo, Wassim Rustom, Keyvan Allahyari). Brunazzo og Allahyari har det to-årige MSCA-postdoctoral fellowship, mens Rustom har et tre-årig Global Fellowship hvorav de to første årene er ved institusjon utenfor EU, det tredje ved UiO.

For øyeblikket har instituttet fire pågående MSCA-prosjekter. Forskerstøtteteamet har hatt et par treff for dem i løpet av året (med vafler og te/kaffe) for å styrke det sosiale fellesskapet. De har ellers forskergrupper og forskningsprosjekter som faglig og sosial forankring.

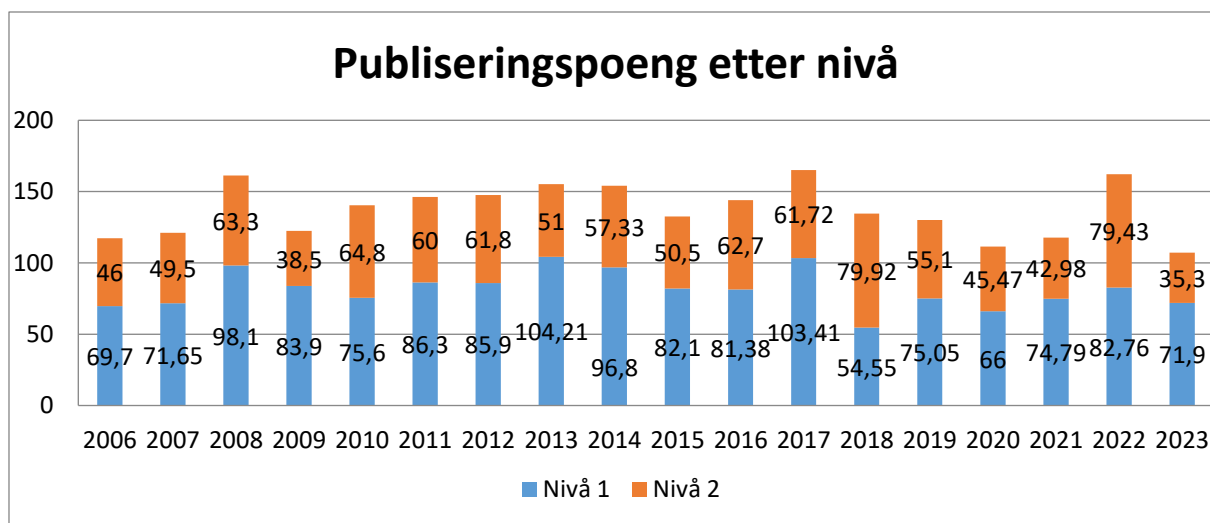
Publisering

Det har i flere år vært et uttalt mål for instituttet å øke forskningspubliseringen. I løpet av 2023 er ILOS-ansatte og emeriti registrert i Cristin som forfattere eller medforfattere av 58 vitenskapelige tidsskriftartikler, 37 kapitler i vitenskapelige antologier og én vitenskapelig monografi; i 2022 var de tilsvarende tallene 59 artikler, 38 kapitler og 10 monografier. I 2023 ble det produsert i alt 107,13 publiseringspoeng. Dette er en stor nedgang fra 2022 med 162,19 poeng. Det må legges til at 2022 var et uvanlig sterkt år, og 2023-resultatet er mer likt resultatene fra 2020 (111,47) og 2021 (117,77), selv om det ligger noen prosentpoeng lavere. 2023 har det laveste publiseringstallet siden vi begynte å samle data i 2010. Monografier gir størst uttelling¹, og en sterk nedgang innen denne kategorien er nok en stor medvirkende årsak til nedgangen i 2023, også med tanke på publiseringer på nivå 2.

I 2015 ble det innført ny utregningsmodell som gir høyere uttelling for internasjonal sampublisering. Det ble publisert 21 internasjonale sampublikasjoner i 2023. Publiseringene var fra 12 forskere; fire menn (3 FVA og 1 MVA) og åtte kvinner (4 FVA og 4 MVA).²

¹ En monografi gir oftest 5 poeng, så en nedgang på 9 monografier fra 2022 til 2023 tilsvarer 45 poeng. I 2021 hadde ILOS 4 monografier og 2020 hadde 5.

² I tillegg er det 10 sampublikasjoner ved instituttet som er skrevet med andre forskere ved UiO eller andre steder i Norge, noe som ikke gir økt poenguttelling. Disse er derfor ikke tatt med i denne oversikten.

Tabell 1: Utvikling i publiseringspoeng³ per nivå (2006–2023):

Tabell 2: Utvikling i publiseringspoeng per stillingskategori ved ILOS i perioden 2010-2023:

År	FVA ⁴	MVA	Emeriti	TA	Student	Sum
2010	103,06	33,48	-	4,2		141,2
2011	98,38	42,06	5,9	-		149,2
2012	97,09	38,25	11,2	1,2		149,5
2013	114,08	29,53	10,1	1,5		155,2
2014	94,51	33,23	21,88	4,5		154,12
2015	92,16	27,7	10,7	2		132,56
2016	93,45	31,6	8,2	1		144,09
2017	131,41	28,38	5,34	0		165,13
2018	80,11	42,7	5,75	1		134,47
2019	88,4	26,4	13,12	-	2	130,15
2020	93,75	11,32	5,0	0,70		111,47
2021	84,41	22,59	10,27	-	0,50	117,77
2022	110,23	24,51	27,45	-	-	162,19
2023	60,7	31,9	13,8	0,7		107,13

Kjønnsforskjeller

I 2023 publiserte kvinnene 54,65 poeng og mennene 52,45 poeng. Totalt har 26 menn og 34 kvinner publisert. Kvinner har flere publikasjoner enn menn på nivå 1, med 37,85 poeng (menn 34 poeng). Mennene hadde 18,45 publikasjonspoeng på nivå 2 mot kvinnenes 16,8 poeng. I forhold til tidligere år er dette en ganske jevn fordeling.

³ For 2008-2015 er gammel beregningsmodell lagt til grunn.

⁴ FVA = fast vitenskapelig ansatte, MVA = midlertidig vitenskapelig ansatte, TA = teknisk-administrativt ansatte.

Karriereutvikling for forskere

Ingen av instituttets ansatte startet på UiOs forskningslederprogram i 2023. Instituttleder og forskningsleder veileder våre forskere som ønsker å søke professoropprykk. I 2023 fikk én ansatt professoropprykk: Jorge Locane (spanskspråklig litteratur og kultur).

En kvinnelig førsteamanuensis fikk karriereutviklingsmidler i 2023.

Forskningstermin

Fast vitenskapelig ansatte med forskningstid kan søke instituttet om forskningstermin. Forskningstermin tildeles normalt bare vitenskapelig ansatte med forskningsplikt som har opptjent igjennomsnitt minst 0,7 publikasjonspoeng per år i løpet av de siste seks år og som kan legge frem en overbevisende forskningsplan for instituttets forskningskomité. For 2023 var det innvilget forskningstermin til to ansatte og én undervisningstermin.

Bruk av databaser og andre digitale verktøy

Instituttet har ikke rukket å foreta kartlegging av digital kompetanse blant forskerne. Det vil bli utført i løpet av 2024, i forbindelse med fakultetets digitaliseringsatsing.

Interne forskningsmidler

Instituttets midler

Som tidligere år er forskningskomiteen det behandlende og innstillende råd for instituttets interne forskningsmidler, mens endelig fordeling av forskningsmidler vedtas av instituttleder.

For 2023 ble det budsjettet med kr 1 000 000. Midlene ble fordelt gjennom tre utlysninger spredt utover året. Totalt ble det innvilget 736 550,- kroner.

Instituttet fordeler også midler fra ulike fond til enkelte fagmiljøer.

Midler på HF og UiO sentralt

To av forskergruppene ved ILOS, Estetikk og politikk, Områdestudier, søkte HFs strategiske satsinger uten å få tilslag, mens EcoLit samarbeider med forskerne i satsningen *Oslo Center for Environmental Humanities* (IKOS), som fikk tilslag. I tillegg deltar Nick Allott i *How do we understand machines that talk to us? Communication with Large Language Models* (IFIKK/INL) og Karin Kukkonen og Inger Østenstad i *Ecoemotions* (ILN). Elizaveta Khachatryan og Diana Santos søkte HFs infrastrukturmidler for prosjektet *Food and Drinks Ontology in Portuguese, Italian, and Norwegian*. Noen avklaringer må til (bl.a. vedr overføringsverdi til andre fagmiljøer) før prosjektet evt. blir tildelt midler.

Forskergruppen Motstandens former søkte for annen gang om prosjektmidler fra UiO:Demokrati, men uten å få tilslag.

Eksternfinansiering

Instituttet har både av forskningsrelaterte og økonomiske grunner en uttalt strategi om å forsøke å øke andelen eksternfinansiert virksomhet. Instituttets forskere oppmuntres til å søke om eksternfinansierte prosjekter, både fra Norges forskningsråd (NFR), fra EU og fra andre eksterne finansieringskilder.

Norges Forskningsråd

I 2023 lyste Forskningsrådet ut midler kun til Unge forskertalent-prosjekter. Tre søknader ble sendt inn fra ILOS til Forskningsrådets søknadsfrist 15. mars, men ingen av dem fikk tilslag.

I 2023 var instituttet eier av fire NFR-finansierte forskerprosjekter, samt ett Unge forskertalent-prosjekt:

- *Values-based legitimation in authoritarian states: top-down versus bottom-up strategies, the case of Russia* (sluttdato august 2026, leder Pål Kolstø) – **FRIPRO**
- *National Values and Political Reforms in Post-Maidan Ukraine* (sluttdato desember 2025, leder Geir Flikke) – **UTENRIKS**
- *Fakespeak – The language of fake news Fake news detection based on linguistic cues* (sluttdato desember 2025, leder Silje Susanne Alvestad) – **SAMRISK**
- *Multiwrite – Interactions Between First, Second and Third Languages* (fram til desember 2025, leder Hildegunn Dirdal) – **FINNUT**
- *Word, Sound, and Power: The Lyrical Making of African Diaspora Futures* (2023–2026, leder Louisa O. Layne) – **FRIPRO**

I tillegg var instituttet i 2023 samarbeidspartner i andre prosjekter: *Dynamics of De Facto State Patron-Client Relations (De Facto)* (FRIPRO, fram til 2026, eid av NUPI); *Memory politics of the North, 1993-2023. An interplay perspective (NORMEMO)* (Utenriks, fram til 2026, eid av UiT).

Vi var i tillegg partner i et samarbeidsprosjekt med OSSE-akademiet i Bisjkek, Kirgisistan.

EU

To kandidater fremmet av ILOS deltok på HF's masterclass for MSCA-søkere i 2023 og søkte MSCA-stipender hos ILOS. Begge fikk tilslag på hvert sitt to-årige MSCA-postdoctoral fellowship (med oppstart i 2024). En ILOS-forsker fikk tilslag på ERCs Consolidator Grant i 2023, mens en avventer svar på samme type søknad. Instituttet kommer til å fortsette å satse på å få MSCA-postdoktorer hit, samt på å øke andelen søknader til EU, både når det gjelder ERC og de tematiske programmene. Til HERA-Crisis var Ljiljana Šarić og ILOS hovedsøker med én søknad, mens Johan Schimanski og Anna Chebotarova var partner i hver sin søknad. Ingen av disse søknadene gikk videretil andre runde.